

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvmondá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A vármegyei szeretetház.

Egyik kimagaslóbb mozzanata volt a tavaszi közgyűlésnek a vármegyei árva- és szeretetháznak elvi megteremtése. Ezen idea már régóta föl-föl bukkant; de életre hívása sokáig váratott volna magára, ha a múlt év utolsó közgyűlésén Korbai Károly bizottsági tag, emberszeretetének egész melegével napirendre nem hozza, és a vármegye vezető férfiai teljes ügybuzgalommal fel nem karolják. Kiküldtetett a javaslattevő bizottság, és küldetésének a következő jelentésben tett eleget:

„Korbai Károly megyei bizottsági tag urnak abbéli indítványát, hogy „Bács-Bodrogh vármegyei árva- és szeretetház“ elnevezéssel egy intézmény létesíttessék, a törvényhatósági bizottság múlt 1888. évi december hó 17-én megtartott rendes évnegyedves közgyűlésében magáévá tette s arra való tekintettel, hogy egy ily, az egész vármegye igényeinek megfelelő árva- és szeretetház felállítása és életbeléptetése az eddig ily címen kezelt alapon kívül, még sokkal nagyobb pénzbeli hozzájárulást igényel, valamint, hogy annak mily módon és hol leendő építése és felszerelése bővebb tanulmányt és behatóbb megfontolást kíván, a hivatkozott közgyűlés 961. számú határozatával az ügy tanulmányozása, a szükséges pénzügyi beszerzési módjainak megállapítása és egyáltalán ezen intézet létesítésére és életbeléptetésére vonatkozó részletes és megokolt véleményes javaslat tételére egy bizottságot küldött ki oly utasítással, hogy az egy Bács-Bodrogh vármegyei árva- és szeretetház felállítása iránti javaslatát a f. év második rendes évnegyedves közgyűlésre okvetlen terjeszse elő.

A kiküldött bizottság alábbi tagjai Schmausz Endre alispán ur, mint a bizottság elnökének f. évi március hó 14-én 6357. sz. a. kelt meghívására a jelzett hó 21-ik napján reggeli 9 órakor Zomborban a vármegye palotájában megjelenvén, nevezett alispán urnak elnöklete alatt megtartott értekezletén kiküldetését illetőleg a következőkben állapodott meg.

1. Amaz első sorban felvetett kérdésre nézve, hol állítsassék fel a szóban forgó intézet? nézeteltérés nélkül a vármegye székhelye Zombor szab. kir. város jelöltetett meg azon helynek, a honnan az intézet kormányzása és felügyelete legkönnyebben s legolcsóbban, a növendékek kiképezése után pedig elhelyezésük legkevesebb fáradság és nehézséggel eszközölthetik.

2. Azon további kérdésre nézve: kik, mily korban vétessenek fel a szóban forgó intézetbe s ellátásuk mily ideig legyen ugyanott eszközölendő? tekintve azt, hogy nemcsak a szülei elvesszett vagyontalan árvák, hanem oly elhagyott gyermekek is, kiknek szülei élnek ugyan, de hollétiük nem tudatik és vagyont nem hagytak hátra, vagy kiknek vagyontalan szülei és rokonai erkölcsi romlottságuknál fogva a gyermekek erkölcsi nevelésére káros befolyást gyakorolhatnak, vagy végre, kiknek szülei büntény miatt elzáratták, a gyermekek vagyont és jószívű rokonok nélkül teljesen magukra vannak hagyva, joggal azok közé sorolhatók, kiknek az elzárattól megmentése a társadalom erkölcsi kötelességéhez tartozik; a bizottság egyértelmű megállapodásával kimondatott, hogy a szóban forgó intézetbe nemcsak a mindkét nemű teljesen árvák valláskülönbség nélkül felveendő, ha vagyontalanok s Bács-Bodrogh vármegyei illetőségűek, 6-ik életévüket betöltötték és 12 évnél nem idősebbek, hanem a felsorolt feltételek fennléte mellett azok is, kik a jelen pont szerint azokkal egyenlően elhagyottaknak lévén tekintendők, már az intézet címénél fogva is az emberi könyörület gyakorlásának hivatott tárgyainul kell hogy szolgáljanak.

A fiu növendékeknek az intézetben tartása a 12, a leányké a 15 éves koruk betöltéséig tartana rendszerint. Az intézetből a 12 éves korban kiléptetést a fiuknál indokolja az, hogy a fiúk a mondott korban inasokul a törvény értelmében is elhelyezhetők, míg a leányoknál a kereső képesség a 15 éves életkoron alól csak kivételesen áll be.

3. Azon kérdésre nézve, vajjon a törvényhatósági bizottság 961./1888. számú határozatában hangsúlyozott kívánalomnak, mely szerint az egész vármegye igényeinek megfelelő árva- és szeretetház létesítése céloztatik, elég tehető-e? tekintve azt, hogy a rendelkezésre álló s a vármegyei árvaszék által begyűjtött hivatalos adatok szerint a vármegye területén a 6—12 év közötti árvák száma az alábbi és szabályi járásokat kivéve (honnan az adatok eddig nem érkeztek be) 336, tekintve továbbá azt, hogy az ország különböző vidékein eddig létesített mintegy 72 ilyenmű intézetről szóló adatok szerint egy-egy gyermeknek az intézetbeni eltartása 150 forintot igényel, mely 5%-al számított 3000 frtnyi tőkének felel meg, nem is számítva az intézet építkezési és első felszerelési költségeit, mely egy-egy gyermek után az intézet nagyságához képest külön 800—1000 frtot tesz ki; tekintve végül azt, hogy egy ily intézet létesítéséhez szükséges költségek fedezésére eleve csak azon 24180 frt 23 krnyi összeg áll a vármegye rendelkezésére, melyből a vármegyei árva- és szeretetház alapja jelenleg áll; hozzávetőleges számítás után is azon meggyőződésre jutott a bizottság, hogy az egész vármegye

igényeinek megfelelő árva- és szeretetház létesítése, szem előtt tartva azon anyagi áldozatokat, melyeket egy ily intézet felállítása és fentartása maga után vonna, egyelőre a lehetetlenséggel határos.

Miután azonban a bizottság azon véleményben van, hogy a vármegye közönsége ezen humanisztikus intézet létesítését csupán a miatt, mert annak oly terjedelmű megvalósítása, mint az a vármegye igényeiből kifolyólag szükséges volna, nem eszközölhető, elejteni nem kívánja; annál fogva azon javaslattal járul a tekintetes törvényhatósági bizottság elé, miszerint a 961./1888. számú határozatában foglalt célzatának, mely szerint az egész vármegye igényeinek megfelelő árva- és szeretetház fentartása iránti tájékoztatást kívánt, méltóztassék oda módosítani, miszerint a fenforgó nehézségekkel megalkudva, egyelőre csupán egy 150 gyermeket magába fogadható s idővel kibővíthető árva- és szeretetház felállítását kívánja a kiindulási alappal megállapítani oly hozzáadással, hogy abba kezdetben csak 100 gyermek vétesseék fel.

4. Rátérve azon kérdésre, vajjon a szóban forgó intézetnek felállítása nem volna-e eszközölhető a vármegye tulajdonát képező azon telkek egyikén, melyek jelenben Zombor városában katonai célokra szolgálnak? mindenekelőtt a helyszíni szemle találatán a bizottság részéről elkerülhetetlennek, az az értekezlet felfüggesztésével nyomban foganatosított olyképen, hogy első sorban a katonakórházról szolgáló épület és telke, azután az ugynevezett nagy kaszárnya, s végül a legkisebb fekvő ugynevezett szalmarakart tekintet meg.

Ezen szemle eredményével megállapította a bizottság, hogy a jelzett három telek közül a legutolsó helyen nevezett, tekintve nagyságát, megfelelő volna ugyan, de szem előtt tartva mind a három teleknek mely fekvését s a nedvesebb évszakokban mocsárkörnyeztet voltát s ebből okvetlen keletkező egészségtelen páratartást, s azon körülményt, hogy a város ezen részén egészséges ivóvíz nem található, a szóban forgó telkek bármelyike ily intézet felállítására alkalmas téséül nem szolgálhat.

Megszemléltetett ez alkalommal Zombor város részéről felajánlott ugynevezett zsandárkaszárnya telke is, melyet azonban a bizottság a kilátásba helyezett kibővítés dacára is csekély terjedelme miatt a kitértől célszerű alkalmasnak nem talál.

Egyelőre fel nem talált alkalmas hely hiányában tehát a bizottság megállapodása az, bizassék meg az alispán továbbra is, hogy a bizottságnak a székhelyen tartózkodó tagjai részvételével egy alkalmas hely feltalálása iránti puhatolását folytassa.

A bizottság elnökének részéről még az intézet létesítéséhez szükséges pénznek mennyisége mily uton és módokatok mellett előteremtésének kérdése vetetvén fel; tekintve azt, hogy ezen kérdés megoldása szoros összefüggésben áll azzal, vajjon a bizottságnak jelen jelentésében javaslatkép tekintendő megállapodásai a vármegye közönsége által magáévá tételnek-e? a bizottság ez irányban teendő javaslatát a törvényhatósági bizottságnak ezen jelentésére hozandó határozatától teszi függővé.

Végül a küldöttség azon esetre, ha a vármegyei törvényhatósági bizottság az árva- és szeretetház felállítása iránti további intézkedéseiket kívánja, elkerülhetlenül szükségesnek tartja azt, hogy jobb tájékozás végett — a sok tekintetben mintál szolgálható Vas megyei a balaton-füredi és néhány fővárosi hason intézet a vármegye alispánja és a kir. főmérnök által mielőbb megtekintessék.

Alólítottak ezekben a törvényhatósági bizottság 961. számú határozatával nyert megbízásnak egyelőre eleget vélvén tenni, felkérjük a tekintetes törvényhatósági bizottságot, hogy jelen jelentésünkben foglalt megállapodásainkat javaslatnak venni s azok felett határozni s bennünket a további teendőkre nézve utasítani sziveskedjék.

Kelt Zomborban, 1889. évi március hó 21-én.

Dr. Rátai József,

megyei főorvos.

Latinovits Pál.

Szemző Gyula.

Dungyverszky Lázár.

Schmausz Endre,

alispán.

Karácson Gyula,

főjegyző.

Mihályi János,

árvaszéki elnök.

Czirfusz Ferenc,

kir. tanfelügyelő.

Az előterjesztett jelentésben foglalt megokolt javaslatnak általánosságban tudomásul vétele mellett elhatározta a törvényhatósági bizottság

1-ször, hogy az esetben, ha egy „Bács-Bodrogh vármegyei árva- és szeretetház“ elnevezéssel bíró jótékony intézet létrejönne, azt a vármegye székhelyén, Zombor szab. kir. városában, fogja felállítani;

2-ször, hogy ezen intézetbe nemcsak a mindkét nemű teljesen árvákat valláskülönbség nélkül felveendő, ha vagyontalanok, Bács-Bodrogh vármegyei illetőségűek, a 6-ik életévüket már betöltötték, de 12 évnél nem idősebbek, hanem oly elhagyott gyermekeket is, kiknek szülei élnek ugyan, de hollétiük nem tudatik, és vagyont nem hagytak hátra, vagy kiknek vagyontalan szülei és rokonai erkölcsi romlottságuknál fogva a gyermekek erkölcsi nevelésére káros befolyást gyakorolhat-

nának, vagy végre, kiknek szülei büntény miatt elzáratták, a gyermekek vagyont és jószívű rokonok hiányában teljesen magukra vannak.

A felvett növendékeknek az intézetben tartása nemkülönbség nélkül rendszerint csak betöltött 12 éves korukig terjed, ettől eltérésnek csak kivételesen és a körülmények által indokolt esetekben lesz helye.

3-szor. Hogy egy, az egész vármegye igényeinek megfelelő árva- és szeretetház létesítésének eszméjétől, a bizottsági jelentésben felsorolt nehézségek miatt eláll, s azt megvalósulása esetén egyelőre csupán egy 150 gyermeket magába fogadható s idővel kibővíthető oly intézet felállítására szorítja, mely intézetbe, annak létrejötte után, kezdetben csak 100 gyermeket vesz fel.

4-szer. Miután a Zomborban létesítendő ezen intézet felállítására kiszemelt s a vármegye tulajdonát képező telkeket a bizottság alkalmasnak nem találta, utasítja a vármegye alispánját, hogy a bizottságnak a vármegye székhelyén tartózkodó tagjai részvételével egy az intézet céljaira alkalmas telek feltalálása iránti puhatolását folytassa.

5-ször. A szóban forgó jótékonyági intézetnek minél célirányosabb létesítése szempontjából felhatalmazza a vármegye alispánját, hogy úgy önmaga, mint a bizottság jobb tájékozhatása s ebből kifolyólag minél helyesebb és megállhatóbb javaslat tehetése indokából a sok tekintetben mintál szolgálható Vas megyei, balaton-füredi és néhány fővárosi hason intézetnek a kir. főmérnökkel együttesen leendő megtekintését eszközölje, s így ezen, mint a 4-ik pontban foglalt tekintetében eljárása eredményéről a javaslattevőre kiküldött bizottságot tudósítsa.

A jelentést tevő bizottság pedig oda utasítatik, hogy a szóban forgó intézet mielőbbi létesítéséhez szükséges intézkedések megtehetése végett, legjobb belátásához képest teendő folytatolagos javaslatait lehetőleg a f. évi december havában megtartandó rendes évnegyedves közgyűlésre betérjessze.

Az orvosi tudomány népszerűsítéséről.

Felvetem a kérdést: szabad-e valamely szak tudományt népszerűen előadni és azt nem szak tudós számára is hozzáférhetővé tenni? — Mindenestre szabad; de tovább megyek s azt mondom, hogy szükséges is, s ha valahol, hát az az orvosi tudománynál elengedhetlen.

Ki ne tudná, hogy népeink, sőt a középosztály is, jobban hallgat avatlan, lelketlen kuruzslókra, mint az orvosokra; s az orvos lépten-nyomon, egy emberlén át kénytelen ellenfelével, a tudatlansággal küzdeni. Valóban hihetetlen, az orvosi vívmányok összességükben nem tudják a babonát, az elfogultságot elnyomni, s mi több, a babona, az álhit, képes egy nemzet szívében oly erős gyökeret fogni, hogy azt ezredeken át, bizonyos misztikus, talán elmosódott alakban mindig újra fellelhetjük. Oly konzervatív a babona, s a régi pogány hittel összeszőve azt mindig feltalálhatjuk a népnél. Kálmány és Barna magyar tudósok pedig a babona, kuruzslás stb. alapján számos, a magyarral rokonnépnél is fellelhető vonást tudtak kimutatni és ennek alapján a finn-ugor rokonság teoriáját megerősítik.

A szegedi paraszt, ha gaz esik szemébe, esze ágában sincs orvoshoz menni; hanem magára olvas:

„Gaz esett a szemembe . . .

Isten adta,

Boldogasszony kivette,“

hármát pök utána, s kész a kura, s ha ez nem segít, hát kuruzslóhoz fordul s ott aztán kap pókhálót szilvalével, meg pirított vöröshagymával, és legtöbbször szemé világgal fizeti meg tudatlanságát. A paraszt ember emellett valóban materialista is; ha kis gyermeke beteg, pántlikát köt a karjára, s ugyancsak a csikó nyakába is piros pántlikát köt. És ezt látjuk lépten-nyomon; a ráolvasás, a babonahit, a varázsolás stb az orvosi tudomány legnagyobb ellenségei. Evvel kell a felvilágosodottságnak megküzdenie, s a hogy sikerült a boszorkányhitet kiszorítani — a nép még most is szentül hiszi — ugy az intelligencia fejlesztésével sikerülend az orvosi tudománynak is a babona, kuruzsolás homályos birodalmán át fényes fáklyájával utat törnie.

Az orvosi vívmányok nem képezhetik tisztán az orvos titkát; ismernie kell őket a nem orvosi közönségnek is, s ha a meggyőződés az ész, a felvilágosodottság győz, a kuruzslás itt is meg fog szünni. De hogy ezt elérhessük, alkalmas, utat s módot kell adnunk.

Ezért kell az orvosi tudományt népszerűsíteni, s mindenütt az észszerűséggel a vak hitet kiirtani.

Legtöbbnek fogalma sincs az orvosi tudományról, annak előrehaladottságáról; a laikus nem is tudja, mit mivelhet a korai orvosi segítség. De ha ismeri, tudja a bajt, másképp fog itélni.

Az intelligens ember nem igen fog kételkedni az orvosi tudományban, sőt tudakozódní fog ok és okozat után. A paraszt ember az csak hisz; s idevonatkozólag egy híres angol orvos experimentumát felelevenitem. Egy szép reggel beállit egy paraszt ember, hogy a keze gyulladt. Az orvos receptet ír neki; de miután az egész csak nyole vasba került, visszatért az orvoshoz s ott kinyilatkozta, hogy bizony neki az orvosság nem kell, mert *olcsó és ennélfogva jó* nem lehet. Az orvos azonban túltett rajta; egypár pókot nagyító üveg alá rakott és elhitette vele, hogy ilyen furakodott a kezébe, ezt pedig meg kell ölni. A pók sohase kutatja, hogy drága vagy olcsó-e a mérge — a fő, hogy öljön. — A paraszt elhitte és megnyugodott; az orvos pedig célját elérte. Drasztikus példa, de igaz.

Célunk azonban más: a középosztály felvilágosítása, mely az intelligens (nem azt értem alatta, kinek szép a külseje, ruhája) elem és a köznépp között áll. Ez az osztály fogékony; csak alkalmat kell nyújtani és okkal lehet győzni. A tudomány népszerűsítés tehát ezeknek szól, s hogy alkalmat adhassunk az orvosi tudományt megismerniük, hát mondjuk ki jelszól: „Népszerűsítsünk!”

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

„BÁCSKA”

XII. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	6 frt.
Fél évre	3 frt.
Negyed évre	1 frt 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** könyv- és könyvmodjába küldendők.

Hirek.

Királyi látogatás. Ő felsége a Király, Paár gróf főhadsegéde kíséretében e hó 1-én meglátogatta a „Nemzeti szállodában” levő lakásán Haynald Lajos bíboros érsekünket. Jó negyed óráig társalgott a kellemesen meglepett főpappal s a bűszűzaskor ismételtén kérte, hogy vigyázon egészségére és az elváláskor megülte Haynaldot. A bíbornok távozásakor egészen a lépcsőig kísérte ő felségét, a ki az után ezalatt összegyűlt néptömeg lelkes eljenzése közt visszahajtatott a várpalotába. A királyi látogatása után nem sokára Ferenczy Ida udvarhölgy jelent meg Haynaldnál és a királyaszonny nevében kérdezősködött egészségi állapota felől.

Kinevezés. Tisza Kálmán m. kir. pénzügyminiszter az italmérségi jog kártalanításáról szóló 1888. XXXVI. t. c. végrehajtása iránt kiadott „Utasítás” 36. §-ának I. pontja értelmében a kártalanítási eljárás kezességével Bács-Bodrogh vármegyében Schmidt Béla nyilvántartási biztost nevezte ki Zombor város szék-helyre.

A szerb egyházi kongresszus bizottsága, megkezdte rendes tanácskozásait, melyeken Sztójkovicz budai püspökön kívül, a ki betegeskedik, valamennyi püspök részvesz. A többi közt a patriarchatus adminisztratorának fizetéséről és dr. Radics Emilnek a szemintárium rektorává való kinevezéséről folynak már a tárgyalások.

Iskolalátogatás. Fehér Ipoly kir. tankerületi főigazgató e napokban a bajai főgimnáziumban megvizsgálta az oktatás menetét, a mely alkalommal a főgimnáziumi ifjuság a főigazgató urat szerenaddal tisztelte meg.

Áthelyezések. Mind értesülünk a városi tanácsosok legközelebb szakmát fognak cserélni, még pedig adótanácsnokká dr. Falcione Nándor, katona- és árva-ügyivé Makszimovits Koszta, kultusügyivé Thurszky Jenő fog áthelyeztetni. Ezen áthelyezést a polgármester igen bölcsen azzal okolta meg, hogy az egyes erőknek többségére a jó közigazgatás érdekében kívánatos.

Közgyűlés. Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1889. évi április hó 5-én délután 4 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgyak: 1. A laktanyai esapatkórház telkének kibővítéséhez szükséges 1175 □ öl területnek özvegy Maximovits Györgyné szül. Lalossevits Olgától leendő megvétele tárgyában hozandó határozat. 2. A régi városi vágóhid épületének és 1 hold 1026 □ öl szomszédos városi területnek eladása kérdésében hozandó határozat. 3. Pénzügyi és jogügyi bizottság véleményes jelentései a laktanya építési kölcsön 250,000 frtnyi részösszegének az eddigieknél kedvezőbb feltételek mellett leendő kieszakozása tárgyában. Zomborban, 1889. évi április hó 3-án. Dr. Csibás Benő, polgármester. Kérelm. Tekintettel arra, hogy a tárgysorozat 1. pontja alatti ügy érdemleges elintézése az 1886. XXII. t. c. 110. §-ához képest a közgyűlés tagjai általános többségének jelenlétét teszi szükségessé, a 3. pont alatti ügy pedig rendkívüli közérdeku voltánál fogva a közgyűlési tagok minél nagyobb számban való megjelenését teszi

kívánatossá, tiszteletteljesen felkérem a t. bizottsági tag urakat miszerint a közgyűlésen lehetőleg megjelenni sziveskedjenek.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város állandó választmánya által közhírré tétetik, miszerint a városi házipénztári, a városi szegényalap, a közevési alap, a városi kórházalap, az országos közmunkaalap, a Falcione Gyula-féle ösztöndíj alapítvány, a városi közönségének kezelése alatt álló alapítványok 1888. évi és a városi tisztviselők, segéd- és kezelőszemélyzet és szolgálak nyugdíjalapjának 1887. és 1888. évi zárszámadásai a mai napon tartott ülésben megvizsgáltván, az erre vonatkozó, ugy a gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata kapcsán az 1886. XXI. t. c. 17. §-a alapján f. évi április hó 4-étől 19-éig dr. Gertinger Pál városi I-ső aljegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétettek, ott a hivatalos órák alatt betekinthetők és ellenők az észrevételek ugyanezen idő alatt a városi tanáshoz címezzel benyújthatók. Kelt Zombor szab. kir. város állandó választmányának 1889. évi április hó 3-án tartott üléséből. Sándor Béla főispán, mint az állandó választm. elnöke.

Árad a Duna. A tavaszi enyhe napok beálltával megkezdődött a Duna áradása s ismétlődik eltilről a már megszokott beszámolás a vizszin „aggasztó” növekedésével. Az utolsó öt nap alatt a Duna áradása 4-4 méterre emelte fel a víztükört a szempont fölött.

A kulturármérnöki jelentésben, melyet annak vezetője tett közzé, vármegyénkrol az öntözések címe alatt ez olvasható: A futtáki uradalom birtokán a Ferenc-szatorna szatpár-újvidéki mellékága melletti 8 holdnyi terület lett rizstermelésre előkészítve és már az első évben az eredmény oly rendkívüli kedvező volt, kat. holdankint 34 métermáza és eladatott á 8 frtal, és ezért az öntöző telepek fokozatos kiterjesztése elhatározott.

Városi könyvtárunk. Zombor városi könyvtári egylete rendes évi közgyűlést múlt hó 31-én tartotta meg. Az igazgatónak a múlt 1888-ik évre szóló jelentéséből kitűnik, hogy a tagok száma a múlt év végével összesen 168, ebből 152 helybeli és 16 vidéki, ezenkívül havi tag volt 22; a rendes tagok száma 7-el, a havi tagok száma 8-al szaporodott. Tagdíj fejében befolyt a rendes tagok után 520 frt, havi tagok után 52 frt, beirási díj fejében 12 frt, összesen 584 frt. Az évi számadás szerint a társulat 1489 frt készpénzzel rendelkezik, mely összeg a helybeli takarékpénztárban van elhelyezve. A múlt év végével a könyvtárban találatott 1813 magyar mű 3310 kötetben, 11,866 német mű 20,204 kötetben és 1539 szerb, latin, francia stb. mű 2739 kötetben, összesen 15,218 mű 26,253 kötetben. A nagy különbség a német és magyar művek száma között onnan ered, hogy az előbbi, különösen az ötvenes években igen kevés figyelem fordított a magyar művekre, ellenben mostanában az egylet választmánya buzgósággal igyekszik a magyar irodalom termékeit szaporítani és mit csak arra alkalmasnak tart, beszerezni, azért is a múlt évben a választmány által összesen beszereztetett 201 mű 327 kötetben, ebből szépirodalmi 165 mű 277 kötetben, tudományos, gazdasági, kertészeti és egyéb 36 mű 50 kötetben. Nyelvre nézve beszereztetett 99 magyar mű 119 kötetben, 73 német mű 168 kötetben és 38 szerb mű 40 kötetben. A könyvtár szaporítására a múlt évben előirányzott 700 frtblól összesen csak 437 frt 6 kr használtatott fel és pedig magyar könyvek beszerzésére fordított 216 frt 25 kr, német könyvekre 181 frt 98 kr, szerb könyvekre pedig 38 frt 83 kr. A könyvtárt szaporította ajándékképp dr. Gertinger Pál mintegy 300 és dr. Molnár Gyula 2 kötettel. — Végül megjegyzett az alapszabályok értelmében a tisztújítás is, minthogy pedig a régi tisztviselők újból megválasztattak, az egész változás csak annyiban történt, hogy Zsuffa Vince tanár könyvtárnoknak, Buday Gergely hittanár pedig társulati jegyzőnek választott meg.

Pályázat van hirdetve a szeghegyi pósthivatalnál postamesteri állásra.

Pályázat van hirdetve az újvidéki kir. törvény-széknél bírói állásra.

Adomány. A „Duna” biztosító társaság az újvidéki tüzoltó-egylet segély-alapjának 100 forintot adományozott.

A hegyesvidéki takarékpénztár összes papírjait a kalocsai sárközi takarékpénztár vette át s a részvényeket 68 frtjával váltja be. Tekintve, hogy e részvények 3 év előtt 50 frtjával fizetettek be, a bukás, illetve felszámolás mintaszerekké mondható.

Topolyan, mint az eltiljáróság jelenti, e hó 14—15-én lesz a tavaszi vásár. Gar aux voleur!

A „Szerpszki Dnevnik” (Szerb Napló) című budapesti mérsékelt szerb napilap megszűnt. Denikve mégis csak különös, hogy Magyarország szívében jözan irányu szerb lap meg nem élhet. Mert akármit innak is a megszűnés okairól, az igazi az, hogy az egyesek áldozatkészsége kifogyott, a nagy tömeg pedig nem érdeklődött s nem fizetett. E sorok írója meg van győződve, hogy Budapestben egy pártunkívüli szerb napilap megélhetne. Magyar szempontból ez is jót tenne, mert hisz nekünk elég lenne, ha a túlzó szerb sajtó céltudatos becsapásai ellen volna egy foruma a nyilvánosságának, hol a tényeket konstatálni lehet. —cs.

Árverés lesz Szabadkán ápril 29-én Hajduska Manó 37,000 frtra becsült ingatlanaira.

Sertés-zsir kivitel konjunktura a Svájcba. Jelentékeny chanceok nyílnak a magyar sertés-zsir kivitelére a Svájcba, mert a Svájcban használatban lévő amerikai sertés-zsir rossz minősége következtében többé nem versenyezhet a magyar áruval. A szt-galleni hatóságok mint a „Magyar Kereskedők Lapja” írja, most az amerikai sertés-zsir bevitelének ellátására törekcsenek, a mi a magyar exporteurökre buzdítólag hathat.

Nyilatkozat. Dr. Berkes Vilmos ügyvéd, a mint hozzáknk intézet levelében tudatja, az újonnan megjelenő „Baeskaer Volksblatt” című német hetilap szerkesztésétől visszalépett.

Átkelési beszüntetés. Bezdán községe alatt levő u. n. Ferenc József szilip melletti csatornahid kijavítás alá vétetett s így rajta a forgalmat további rendelkezésig ennell beszüntetem. Zomborban, 1889. évi április hó 1-én. Az alispán helyett: Karácson Gyula, főjegyző.

Körrendelet. A postintézet kezelése teendőit nagy mértékben szaporítja és megnehezíti a koesipostán portomentességet élvező hatóságok és hivatalok által majdnem kivétel nélkül követett azon eljárás, hogy pénzküldeményeket gyakran még a legesekélyebb összegűeket is, nem portomentes postai utalvánnyal, hanem pénzes

levelben adják postára; jöllehet a pénzes levelnek felszerelése magára a küldő hatóságra nézve még az esetben is több költséggel ést öb fáradtsággal jár, mint egy portomentes utalvánnyal kitöltése, ha az utalványozott pénzre vonatkozó írásbeli közlemény külön levelben küldetnek el. A portomentes postautalványoknak nagyobb mértékben való használatba vétele ellen számba vehető nehézség annál kevésbé foroghat fenn, amennyiben a pénzt küldő hatósági vagy hivatali közegek, a részére kiszolgáltattott feladó vevény nyilvántartása által, ép ugy módjában lesz a postautalvány, mint a pénzes levél tényleges postára adásáról meggyőződni. Ehhez járul még az is, hogy a pénznek postautalvánnyal való küldése ugy a küldő, mint a felvevőnek is több biztosítékot nyújt. Ezen indokból és a postai kezelésben más érdekek sérelme nélkül elérhető könnyítések és egyszerűsítések szempontjából is minden 50 frtot meghaladó pénzküldemény, mely a postai tarifák és posta üzleti szabályok 67. §-ában foglalt határozmányok értelmében portomentesen szállítandó, ezental az említett tarifák 28. §-ának 2. pontja alatt körtilirt módon, kizárólag portomentes utalvánnyal adandó postára. Ez alól természetesen kivételnek van helye akkor, ha az elküldendő hivatalos pénz corpus delictit képez, vagy pedig ezüst, esetleg arany pénzből áll. Felhívom a törvényhatóságot, hogy a hatósága alatt álló összes hivatalokat a fentebbiekről értesíteni és megfelelő eljárásra utasítani sziveskedjék. Budapest, 1889. évi március hó 2-án. B. Orczy Béla s. k.

Pályázat. Örálló legényt keres ápril 10-ikéig a zombori rendőrkapitányság.

Szédelgő. Ő Szívaeről írják: L. V. itteni előkelő kereskedőt ritka leleményességgel csapott be egy szédelgő, ki monogram-készítők adta ki magát. Azon a címen, hogy az ezüstneműekbe bevési a család nevét, átvitte az összes ezüstneműeket a nagykorosmába, hol szállva volt. A tulajdonos pár napig hiába várta ékszerreit, míg végre gyanakodni kezdván, átment a nagyvendéglőbe, hol azt a felvilágosítást nyerte, hogy a „monogram-készítő ur” elutazott ugyan, de a ládát, melyben L. V. ezüstneműi vannak, hátrahagyta azzal a kéréssel, ha a tulajdonos értük jönne, adják át neki. Mekkora volt azonban L. V.-nak esodálkozása, mikor a ládát felnyitotta s az előtte állott — üresen. A rejtélyt megvilágította két nap mulva egy Zomborból érkező levél, melyben a „monogram-készítő” értesíti, hogy az ékszerket becsapta a zombori zálogházba, ő pedig Párisba utazott. A levél végén udvariasan becsanatot kér a kárórtól, de mentségül felhozza, hogy nagyon meg volt szorulva utiköltségekben s Páris nagyon messze van. L. V. mit tehetett egyebet, minthogy kiindulva abból az elvből, hogy saját kárán tanul az ember, kiváltotta ékszerreit.

A gabnaüzlet helyzete. Habár a gabna hozatalok folyvást mérsékelt határok között mozognak és különösen a vasuton az utolsó héten kevés érkezett, a gabonapiac hangulata mégis lanyha. A gyengében kinált jobb minőségű búzák tartják ugyan jegyzéseiket, írja a „Magyar Pénzügy” című közgazdasági szaklap, de az alább rendeltek áráikból pár krajcárt veszítettek. A lanyha hangulatot részben a raktári áru erősebb kínálata, részben pedig a határidő piac hanyatló irányzata idézi elő. A külföldi jelentések sem hangzanak bátorítólag. New-Yorkban ismét hanyatlanak a buza árák. Az angol bevitel azonban rövid idő mulva élénkülni fog, mert most sok hozatal válik esedékesé. Ugyane tárgyrol a „Magyar Kereskedők Lapja” a következőket jelenti: Ugy látszik hogy nemcsak nálunk, hanem az öt világrész összes gabonapiacain rendkívül nagy télenség és bátortalanság uralkodik. Az olcsó árallások dacára nem mutatkozik semmi hajlam nagyobb beszerzésekre sem a spekuláció, sem a fogyasztás részéről. A legesekélyebb árjavulás eladásokra használtatik fel azon reményben, hogy a visszavásárlás még olcsóbb árban lesz eszközölhető. Az üzlet ezen általános kedvetlen helyzetének változására a tényezők jelenlegi állásánál fogva vajmi kilátás nyílik. Valami igen nyomós indokot kellene már előteremteni, hogy a contremine kiszorítások pozíciójából, mert most már valóban oda jutottunk, hogy kevés a gabonakereskedő és sok a gabonaeladó. A stagnáció és a folytonos áresökkenés már több mint négy hó óta tart, mostanában még a szokásos politikai hírek sem merülnek fel; a politikai láthatár szlta, minden contremineur bizik az örök békeben. Az időjárás sem aggasztja a contremine, mely már hallja a fű növést is, képeletben már zsákban látja a bő termést és nyakra főre siet eladási műveleteivel az áratat nyomni. Mondanunk sem kell, hogy ily viszonyoknál renkivül kellemetlen hangulat uralkodik piacunkon. Javulásra egyelőre kevés ugyan a kilátás, de ha megjön, tekintve a rendkívül olcsó árallásokat nálunk és az eurpai fogyasztó piacokon, akkor bizon számíthatunk arra, hogy egyetlen napon nagyobb lesz az ár emelkedés, mint az árlemorzsolódás egy hónapon át. A contremine javíthatlan. Mig nem kap verést, addig nem szokott okulni, pedig az alig fog elmaradhatni, mert a reakciónak be kell következtenie, ha a határidők befolyása — mint már előbb is említettük — véget ér. A külföldi piacok kivétel nélkül lanyha irányzatot jelentettek esökkenő árákkal és ezekhez szívesen simul piacunk is az itt uralkodó lanyha hangulat következtében. A kivétel teljesen télen és a jelenlegi export töbnyire még az őszi kötésekre vezethető vissza.

Szélvihar. Tegnap éjjel környékünkön oly nagy szélvihar dühöngött, hogy Szabadkától Zomborig a vasuti vágányok mellett elvezető táviró sodronyok oszlopait majdnem valamennyit feldöntötte.

Nagy honoráriumpórt tárgyaltak Breeska Ferenc ó-becsei kir. jbró előtt. Gruits János a „Srbksi Narod” szerkesztője néh. Angyelic German patriarcha örökősei ellen 12,000 frtért az ó-becsei járásbírósnagnál a pert folyamatba tette. Felperest Jovánovits György, alpereseket és pedig a szerb nemzeti alapot, dr. Vojnovics Áron és Angyelic Istvánt, Radánovits Dóme ó-becsei ügyvédek képviselik. A tárgyalás kezdetén a bírói illetékesség ellen emeltett kifogás és ennek bizonyítási eljárása foganatosittatik ezuttal. A felek érdemben még ugyan nem nyilatkoztak, de a keresetben felhozottak szerint Gruits a 12,000 frtot azon címen keresi, mivel az elhunyt patriarcha ezen összeget neki mint lapszerkesztőnek a lapban teljesítő szolgálataokért ígerte, melyek segélyével ő a patriarchatushoz, vagy a szőregi egyházi javadalmakhoz juthat.

Esküvő. Strasser Miksa, a tiszparti vasutépítő vállalat mérnöke, ápril hó 7-én esküszik örök hűséget Stauber Karolin kisasszonynak Szekesfehervárott.

Figyelmeztetés. A Zombor városi könyvtár egyetel közgyűlése alkalmával azon panasz merült fel, hogy egyes művek, főleg az újak, csak hosszú várakozás után nehezen kaphatók meg, hogy ezen bajon segíteni lehessen, az egyeteli tagok saját érdekében felhívattak, a kivett művek kötetét, főleg az újabb műveket, az alapszabályok értelmében elolvasás után mentől előbb visszaküldeni, mert csak így lehet azután mások kívánatát is kielégíteni. Figyelmeztetnek egyszersmind a címzett tagok, hogy a kivett köteteket az alapszabályok értelmében tilos másoknak tovább adni, mert így a nyilvántartást nem lehet fenntartani. Végül megjegyeztetik, hogy minden egyeteli tagnak szabadságában áll, sőt kívánatos, az általa megszerzett műveket, sőt kiadványokat, vagy igazgatóknak bejelenteni, ki azután azoknak beszerzése iránt a választmány útján intézkedni fog. Zomborban, 1889. évi március hó 31-én. Grosschmid Gábor, egyeteli elnök.

A lisztüzlet helyzete. A forgalom nagyon gyenge s nem kielégítő. A belföldön mint a „Magyar Kereskedők Lapja” írja, már csak azért sem tud az üzlet nagyobb lendületet venni, mert a külföldről egyaránt lanya hírek érkeznek, melyek liszt piacunkat nem kis mértékben befolyásolják. Az említett lanya irányzat hozza magával, hogy kivételi üzletünk teljesen pang.

Hímen. Dr. Dimsits István szentendrei ügyvéd e napokban váltott jegyet Barits Mari kisasszonnyal, Barits Szvetozár ny. kir. honvédezdres kedves leányával.

Elfűstölt milliók. Magyarországon a múlt esztendőben 34.262.932 forint fűstöltek el. Ebből pipadobányra esik 13.771.262 forint, burnótra 170.143 forint, a többi pedig szivarra.

Lemondás. Peplowszky László, bajai önkéntes tüzoltó-egyleti főparancsnok, sokoldalú elfoglaltsága miatt állásáról leköszönt. Teendőit ez állás betöltéséig Prigly Károly alparancsnok végzi.

Cimbalom oktatás. Hegyi Jenő, a budapesti népszínház volt cimbalmosa, jelenleg Herczenberger Sándor újonnan szervezett zenekarának cimbalmosa, a cimbalmonban egy alapos, valamint hallás utáni tanulásra órákat kíván adni. A tanulni szándékozók közelebbi értesítést Herczenberger Sándornál, Farkas-utca 113. sz. a. kaphatnak.

A gyapjúárak áremelkedése. A belini kártolypiacon már hetek óta élénk hausse-mozgalom uralkodik, mely már az összes gyapjúárak általános áremelkedésére vezetett. Az illető gyárosok körlevélileg már 14 nap előtt közölték vevőikkel — írja a „Magyar Kereskedők Lapja” — hogy a jelzett körülménynél fogva eddig árjegyzéseiket főm nem tarthatják és azokat egyelőre felemelik 5 százalékkal, de ez új árak is kötelezettség nélküliek, mert a nyersárpiac alakulása e pillanatban egyáltalán előre nem látható.

Hírek a dalárdából. A zombori kaszinó-egyleti dalárda választmányának f. évi március hó 22-én tartott ülésén a pénztáros bejelentette, hogy a március hó 5-én rendezett farsangi dal- és táncestély alkalmával a bevétel 220 ft 88 kr., a kiadás meg 177 ft 65 kr. volt, s így a tiszta haszon 43 ft 23 kr. — Működő tagoknak felvették Csenkey (Kósa) Mariska és Környey Hortensia kisasszonyokat. Egy férfi működő tagot az alapszabályok 20. §-a alapján a tagok sorából töröltek. Amint halljuk, a dalárda a nyáron nem rendez dalestélyeket, mert a nyári estélyek iránt a közönség nem tanúsít kellő érdeklődést. A tavaszt állandó repertoire bemutatására fordítják, s a nyárra kirándulást terveznek a Ferenc-esatornai gózbajón.

Segély. Baja város törvényhatósága a Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyetel által a f. év május havában Baján rendezendő állatkiaállításra, — mint lapunkat értesítik — a költségek fedezésére 300 forintot megszavazott.

Felfüggesztés. Kovács Sándor pacsei jegyző állásától felfüggesztetett. Jegyzőhelyettesül Bogdy Odón topolyai szolgabírói irnok lett kinevezve.

Kellemes meglepetés. Zentán Kaszás N.-né 3 egészséges leánygyermeket szült.

Egyházi műnek. „Jeremiás próféta siralmait” (lamentációk) az idén érdekes előadásban fogjuk hallani a zombori róm. kath. templomban. Az előadás újsága abban áll, hogy szerdán és csütörtökön az első énekek bevezető és befejező részeit, valamint a zsidó a-b-c-nek az egyes versszakokat megelőző betűt, pénteken pedig az egész harmadik éneket 30 tagból álló vegyeskar énekeli, s az összes énekeket Bieber Gyula ur nem a közönséges cadenzák megszokott egyhangú akkordjaival, hanem Lickl Györgynek a legváltozatosabb harmoniai alakzatokban bővelkedő remek átirata szerint fogja orgonán kísélni. A vegyeskar énekekben a kaszinó-egyleti dalárda tagjain kívül több jó hangú műkedvelő énekesnő is részt vesz. Hogy a magán-részeket kik éneklék, arról jövő héten értesítjük olvasóinkat.

Eljegyzés. Brachfeld Nina urnó kedves leányát, Brachfeld Ellinor kisasszonyt e napokban jegyezte el Jellinek Lipót es. és kir. főhadnagy Baján.

Felolvasási estély. Temesváryné Farkas Irma, nálunk is ismeretes színésznő, e napokban felolvasó és szavalati estét szándékozik tartani Zomborban, mely alkalommal, amint írja, míg a teljes programot közzé tenné, megemlíti, hogy a műsorban fel lesz véve dr. Várad Antal irónak a Kisfaludy társaságban napok előtt tartott székfoglaló irodalmi magaslapon álló szép műve, továbbá Kiss József kitűnő költőnk híres „Jehova” költeménye, melyet Temesváryné Farkas Irma eddigéig csak az irók és művészek estélyén mutatott be. E szépnek és érdekesnek ígérkező estélyt a műpártoló közönség becses figyelmébe ajánljuk.

A zombori róm. kath. templom tornya, az utóbbi szeles napokon, fölötté rózsás kedvben van, a mennyiben folytonosan fűtülget. Jó volna e pajkoskodásának gátat vetni, mert az ájtatos bunyevác hívek ebben rosz oment látnak.

Színészet. Bezdánban e hét folyamán Balog Árpád vezetése alatt egy 27 tagból álló színtársulat kezd meg előadásait. A társulatot, mely Siklóson, a közönség teljes meglepedésére működött, a vidéki műpártoló közönség szíves pártfogásába ajánljuk.

Nyomozás. Az ó-szivaeci m. kir. esendőr-örparancsnokának jelentése szerint, Löbl Jakab ó-szivaeci lakostól, azon tudomást vette, hogy f. hó 17-én ő Felner Max (recte Reitzer) német-palánki, izraelita születésű, utazó órásnak egy fekete bőrdobozba 88 darab különféle ezüst evő eszközöket adott, hogy azokba a nevét véssé be. Nevezett az említett ezüsttárgyakat azon

hozzáadással vette át a tulajdonostól, hgy ő azokba a névbevessét O-Szivaecón Mahotka György nagyvendéglősnél, hol ő elszállásolta van, fogja eszközölni. Folyó hó 18-án a kérdéses órák 280 ft értékű evőeszközökkel együtt az említett vendéglőlől ismeretlen helyre eltávozott anélkül, hogy a vendéglőlőnek a szállás és egyéb adósságot, melyet 2 nap alatt esnált kiegyenlített volna. Zombor 1889. március 26-án. Szbiró.

A bajai Szent-György napi országos vásár a husvétii ünnepek miatt egy nappal később vagyis április hó 22. és 23. napjain fog megtartatni.

Elfogott tolvajbando. Fischer Sándor, adai rendőrbiztosnak mult hó 26-án sikerült egy, a környéken már évek óta garázdálkodó tolvajbando nyomára jutni. Az eset a mint az „O-Beese és Vidéke” írja a következő: Az adai postamester kamrájában mult hó 26-án egy rongyosan öltözött, alig 16 éves ifjút találtak, a ki nyomában a rendőrbiztosnak átadatván, bevallotta, hogy mult hó 25-én az ada-zentai országuton Hegedüs Mihály (Kreस्कó Misa) és Konecsik János (Sánta Konecsik) petrovoszellői hírhedt tolvajokkal találkozott, akik 10 frtot ígérték neki, ha az ugyanaz nap estején Adán elkövetni szándékolta betöréshez bűntársul hozzájuk szegődik. Ő az ajánlatot elfogadta s csakugyan az nap este Adán a kijelölt helyen találkoztak is és elmentek a postamester házához, ott a tűzfal egy részének lebontása után, betették őt társai a padlásra, a honnan is a kamrába lehetett bejutni. Tervök az volt, hogy ő a padlásról a kamrába lemenvén, ott amit találni fog, társainak kiadandja. De a sors ez egyszer nem kedvezett nekik, mert a zörgésre a ház népek figyelmesekké lettek s a kint maradt két társ kénytelen volt a szövevényes othagyásával ellállni, ő pedig a padláson szorult, nem bírván saját erejéből a tűzfal lebontott részén kimenekülni. Kitéle felől kérdezte el, hogy ő Mannecek Sándor petrovoszellői születésű, 21 éves esavargó, ki már nyolc éve áll Kreस्कó Misával szövetségben s egy hamarjában 15 rablás esetre emlékezett vissza, melyet Kreस्कó Misával és Sánta Konecsikkal együtt elkövetett. Egész hidegvérten elbeszélte, hogy ő volt az, aki a mult nyáron Zagoriceza Lázár petrovoszellői lakos udvarán a szalmát meggyújtotta, akkor is Kreस्कó Misa emelte föl őt a falra s ő egy gyufát meggyújtván, azt a kerítés mellett levő szalmakazalra dobta, akkor ígért neki Kreस्कó 40 krt, de még máig sem adta meg neki. Tovább kérdezte, bevallja, hogy ő és 2 fentemített társa voltak azok, akik Király József petrovoszellői lakostól egy szakajót pénzt elvittek, úgy szinte ők voltak azok, akik mult év december havában a petrovoszellői nagyvendéglőlől egy nagy fazék zsirt s jó mennyiségű dísnőtölteket elvittek, Volf adai tanítótól pedig egy egész koezi baromfit loptak el stb. Nevezett fiú egyik bűntársával Kreस्कó Misával szembesítettvén, ugyan ezeket elmondta annak szemébe is, akit az ifju, nagy reményekre jogosító mákvirággal együtt az adai esendőbiztos a további nyomozások megejtése végett kiderítvén. Az erélyesen megejtendő vizsgálat fogja megírteni, hogy e triumviratus nyolc évi buzgó együttműködése alatt hány bűntényt követett el, valamint az igazságszolgáltatás bosszúlló karjának lenne feladata, hogy nevezetteket a tiszapartii községekre nézve örökre ártalmatlanná tegye.

Személyhajók menetrendje. Érvényes március 21-től. I. A Dunán: Budapestről lefelé naponként esti 11 órakor. Belgrádról fölfelé naponként 3/4 6-kor reggel. — II. A Tiszán: Szegedről lefelé vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön reggeli 5 órakor Titeltől Szegedre péntek kivételével mindennap 11 óra 50 percek éjjel. Török-Beeséről Szegedre szombat kivételével minden reggel 5 órakor.

Irodalom.

F. Solymos Béla m. kir. mérnök, kiadja a délkeleti Saharáról és az ottani sivatag életéről eredetileg angolul megírt munkáját magyar fordításban. A 4 1/2 száz oldalra terjedő munka térképpel 6 forintba kerül. Előjegyzéseket a szerző címe alatt Mitrovicára, Szerém megye, kell küldeni.

Új zeneművek. Budapestten Rózsavölgyi és társa es. és kir. zeneműkereskedésében legújabbban a következő zeneművek jelentek meg: Ez is csárdás. Népdalokból zongorára alkalmazta Nagy Zoltán. Ára 80 kr. — Eredeti magyar dal. 1. Dankó Pista hegedűje szépen szól. 2. Felvégi ház, alvégi ház. 3. Mikor ez a szőke kis lány. 4. Tiszán innen nem jó lakni. Szerző Murka Mendus. Szövegét írta Pósa Lajos. Zongorára alkalmazta Erdélyi Sándor. Ára 80 kr. — Az én nőtám. Csárdás. Zongorára alkalmazta Berényi Lajos. Ára 1 frt.

Kis virágok messze tájról.

Átírtette:

Méry Károly.

A budapesti sajtó alól, néhány hét előtt, ily cím alatt került ki, Kun Dániel kiadásában, egy vaskos kötetre terjedő műfordítás, mely a kísérő jegyzetekkel együtt 255 lapra terjed s mely a mellett, hogy vastag, szép papíron a legdiszesebben lett kiállítva, mégis csak 1 frt 50 kr-ért kapható.

Méry Károly, az utóbbi években méltán feltűnt jeles műfordító gyűjteménye ez, oly nagyszámú idegen (különösen német) költőkből s népköltészetből, hogy az ember bámulattal telik el ezen széles látkörön.

S mindannyi költőből és népköltészetből, a kötet címének megfelelőleg, a parányi dalokat és epigrammákat választotta ki, melyek mindmegannyian egy-egy kis műremeket képeznek; a költő egyéniségét, a nép sajátos érzelme- és gondolatvilágát kifejezik, körvonalozzák.

„Egy kis dal — mondó, hogy lehet Szeretni oly szerfelett?!”

Mi van benne? kérlek!

Van benn' egy kis esendülés,
Zene, összhang, egy kevés —
Meg egy egész lélek.”

Különösen az ifjukor, az élet tavaszának költészete árad e szingazdag virágokból, még az epigrammákból, vagy itt helyesebben humoros hangulatu daloknak nevezhető versekből is, mely pazarul összefűzött virágok e könyvben egy egész virágyelvet képviselnek, — és csakugyan! mert a műfordító nem hiába szedte betűrendbe a tartalomjegyzéket: az egész alfabetikum minden

egyest betűjére jut, még pedig egynél több vers e könyvben. Ily értelemben, s a szerelmenek e könyvben kifejezésre jutott gazdag érzelmevilágát véve, valóban virágyelvet e könyv, a költészet maradó bécsei virágaié.

E könyv tehát elsősorban az ifjuságnak ajánlható, annak az ifjuságnak, mely a szigorú költékü iskola padjait innár elhagyva, szívének, az élet virágos, daltelet májusának élhet, s mely nem eléggé inthető arra, hogy óva kerülje a mérges illatu, szívet és lelket megmetélező virágokat, és forduljon oly virágok felé, melyek bájos alkatában, a költő tiszta érzelmeiben az isten ihlete nyilvánul. Ilyen dalokból áll e könyv. Minden dala a tiszta, az „első, utolsó, egyszerű” szerelmei-érzelmeiből fakad; még a humoros versek is, egy-két kivétellel, ezen szerelmei-érdekekben kelnek ki, mint ez az e lap mutatójában közölt IV-ik számú is kifejezi.

De van e könyvben minden koru költészetkedvelőnek s a legérettebb gondolkodásának is szánya elég. Ilyen például a mutató V-ik száma s még egy jó csomó, ritka elmésségű apró vers, distichon.

A kiválasztás egyáltalán dícséri műfordítójuk izlését, a verselés pedig, s ami fő: maga a vers lelkének visszaadása, műfordítónkat az első ranguak közé sorolja. Elég, bizonyítékul csak a Heinéből fordított dalokra utalnom, melyek közül nem egy volt már előbb mások által is lefordítva, de merem mondani, hogy nem sikerültebben. Már pedig előbbi fordítók közt nem egy első-rangu költőnk van.

De magában véve az a körülmény, hogy a fordítások javarészt Ágai Adolf kitűnő irnok mutatta be a Kisfaludy-Társaságnak, egyik felolvasó ülésén, teljes biztosítékot nyújt mindazoknak, kik a műfordító munkáiban még nem ismerve, ajánló tekintélyben keresnek a biztosítékot.

A mű végén életrajzi és egyéb jegyzetek vannak az egyes költőkről. Igen becses útmutatások, melyek egyszersmind maguk is bizonyítékot tesznek a műfordító lelkiismeretességéről, megbízhatóságáról.

Ezen jegyzetekből megtudjuk például, hogy: A maru, Krisztus korabeli hindu költő. Rendkívül bájos, apró költeményei a női szív pontos ismeretéről tanuskodnak.

De!! Adami, volt kiváló jogtudósunk, 1883-ik évben egy kötet német költeményt adott ki.

Lista Alberta, jeles spanyol költő, a szőnyegszövev mesterséget tanulta, utóbb a matematika és irodalom tanára volt különböző főiskolában.

Storm Tivadar, jeles német költő, a birói pályán működött.

Julius von der Traun, epikai költő és novellairó, egymásután vegyész, államügyész, jóságigazgató volt.

Es így a többi, az alfabetikum szerint rendezett rövid életrajz.

E gyűjtemény egy a műfordítások belbecsére, mint a könyv berendezésére nézve az utóbbi időkben megjelent hasonmínőségű könyvek legjelcsheji közé tartozik.

Jó lélekkel ajánljuk a tisztelt olvasóközönség figyelmébe.

Dömötör Pál.

Kis virágok messze tájról.)

I.

A lányka dala.

Burns.

Szivem nehéz, oh Istenem,
Nehéz a szívem egyért!
Egy hosszú téli éjszakát
Virrasztanék át egyért!
Oh kín az egyért!
Oh öröm egyért!
Kijárnám az egész világot
Egyért!

Ég, tiszta érzet védőke,
Kegyeld szívemnek egyjé!
Veszélytől óvd, épségbe' hozd
Szívemre vissza egyjé!
Oh kín az egyért!
Oh öröm egyért!
Megtenni — oh mit nem tennék meg
Egyért!

II.

Könyvek.

Hayse.

A könyvek árja zavaros,
De arany, amit partra mos.

III.

Pici lábak.

Hirsch.

Lányka, szívem drága kincse,
Jaj, a lábaid beh kicsinke!
Taposs rám egy kissé, kérlek,
Oh, taposs csak, édes lélek!

Ugy beszéli azt a monda:
Élet kél a pusztán nyomba,
Talapján virág nyílik,
Ahol lejtnek tünde villik.

Érzem minap e búbját:
A te édes pici lábaid
Alig érintett meg engem,
Nefelejts nyílt kebelemben.

IV.

Feddés.

Paschko.

Megnősülsz, bár száma éveidnek hatvan!
Ilyen vén és mégis oly tapasztalatlan!

*) Mutatók a műfordítónak ily cím alatt kiadott egy kötet műfordításából. Méltatásait fentebb adjuk. Szerk.

V.

Arcismeret.
Blumenthal.

Igy szól a bölcs Schopenhauer
(Szava lelke megragadja):
„Minden egyes ember-arc a
Természet egy gondolatja.“

Ha ez igaz, csak egy tétel
Vonható le eme pontból:
Hogy az örök természet is
Több butát mint bölészet gondol.

VI.

Szigorú ítélet.
Sturm.

Fejét kevélyen hátra vetve mond:
„Csupa gazember és futó bolond,
Bármerre nézek, a tömegbe' mind!“
— De a tükörbe nem tekint.

VII.

A Schnadahüppeln ciklusból.
— Lajthántúli aratódnak. —

Gömbölyű vagy mint az alma,
Olyan piros, olyan édes;
Adsa hamar egypár csókot,
Hisz' ez olyan egészséges!

Lány, ha van számomra csókod,
Hadd legyen még ma enyém:
Ha a föld elpusztul holnap,
Az a csók is tönkremén!

Szerlemhez egy kis hűség —
Mi kellene más?
Mégis egy kis csalfaság a
Rendes ráadás.

Szegény kis lány beteg, bágyadt,
Négy nap nyomja már az ágyat;
A kirurgus jár hozzája —
Többet érne a babája!

Szeretnék már férjhez menni!
Nagynak elég nagy volnék én!
Nagyra nőtt már kis szivemben
A szerelem s nem hagy békén.

Ha egy szép lány, fiatal lány
Búcsusokkal eljár Cellbe,
Bizonyára szeretője
Szintén ott van a közelbe'.

VIII.

Spanyol dal.

Hej! tegnap szerettem,
Máma meg szenvedek,
S holnap már meghalok.

Mégis a tegnapi
Máma is, holnap is
Szívesen gondolok.

Méry Károly.

Községi tanácsadó.

— Hasznos tudnivalók birtokosok számára. —
Irta Bereghy Endre.
(Folytatás.)

Különösen sok ember vesztette el a birtokát a helyszini téves felvétel és rosszakaratu bemozdás folytán, mert sok ember volt, aki félt a nagy adótól és engedte a birtokát hasonnevű ember nevére felvételni, ez később a birtokát vagy másnak eladta, vagy azt megterhelte, tehát az ő birtoka mellett elveszett a hasonnevű ember nevére felvett birtoka is.

Sok helyen pedig a hasonnevű fiu eladta vagy megterhelte az apja birtokát, különösen az apja halála után, mert a halálozás esete a telekkönyvbe feljegyezve nem volt, mert hazánkban az ilyen eljárás nagyon ritka; pedig az örökösöknek érdekében állana szüleik elhalálozását, illetve az örökség megnyitását a telekkönyvbe feljegyeztetni, különösen akkor, hogyha az örökösök közül a szülők neveivel számos gyermek marad hátra, mert az ilyen hasonnevű gyermekek, hogy testvéreiket kijátsszák, nagyon sok helyen túl szoktak adni a szülők birtokot; mert ily eseteket is láttam és vagy három-négy esetben sikerült az ilyen kijátszásoknak elejét vennem és a többi testvéreket a megkárosítástól megóvni; különösen egy Sztrajnya nevű Füzér János Mihály, Szászokán Koszevics Illés és Uj-Dávidháza Sztovén Mihály-féle telkeket saját költségem mentettem meg, mert nem tűrhettek, hogy a gaz testvérek által a kis-koruk szülői vagyontuktól megfosztassanak.

Őnök nem is képzétek azt, hogy milyen áldás a telekkönyvi hitel intézménye. Német- vagy Szászországban, ha valamely hitelezőnek a követelése adósa ellen biztos helyen van bekebelezve, az ily követelést 3—4 percenttel drágábban megveszik, mint magát az aranyat és ez nagyon helyes és okos dolog, mert egy biztos helyen bekebelezett követelés sohasem vesz el; ellenben az arany, ezüst és más drágaságok, ha a tűz kiüt, elégnek, elpusztulnak, de a bekebelezett követelés nem; azért, mert a birtok, illetve a föld el nem ég, sem azt el nem rabolják, a föld mindig föld marad és a földet mindig lehet értékesíteni, amennyiben a földre mindig szükség van és hova-tovább, annál nagyobb szükség lesz, mert az emberek szaporodnak időről-időre és minden

ember kivétel nélkül az állatokkal együtt a földből táplálkozik, a föld pedig nem szaporodik, mint az emberek. Vannak országok, hol egy láncc föld elkel öt-hatszáz frton, csupán azért, mert ott a föld kevés és az ember sok. Azért sokan jönnek idegen országokból drága hazánkba földbirtokot vásárolni, kik jól meg szokták fizetni a mi birtokainkat.

Manapság senki sem kap ingyen földet nálunk a királytól, ugy mint régen; mert most minden darab földnek megvan a maga gazdája a telekkönyvben, nem ugy mint régen volt, a mikor még telekkönyvek nem voltak, tehát a föld legnagyobb része a koronához tartozott, azért ajándékozhatták királyaink a földbirtokot egyes nemes embereknek; no de ez már régen volt, mikor még hazánkban is nagyon kevés ember lakott, de az már most nem létezhetik ami régen volt, mert ha most is lehetne a királyoknak földet elosztogatni, akkor csak egyes nagy uraknak lenne földbirtokuk, a többinek pedig igen kevés, avagy semmijök sem lenne. Paraszt embernek meg egyáltalában nem lenne földje és mindnyáján kénytelenek lennének a földesuraknál dolgozni, nehezen dolgozni, csakhogy éhen meg ne haljanak.

Most pedig milyen jó az, hogy a paraszt embernek is van földje, a mely földet ő kénye-kedve szerint művelheti, eladhatja, megterhelheti, vagy azt gyermekei vagy rokonainak és sokszor jóbarátainak el is ajándékozhatja. Hogy mindezeket élvezheti a paraszt ember békességben, egyedül annak köszönheti, hogy birtoka telekkönyvbe van, mert ha a birtok nem lenne telekkönyvbe a nevére, bizony már régen elfoglalták volna azt mások, kik erősebbek és hatalmasabbak, csak azoknak veszett el a birtokuk csak ugy sehogyan, akik nem törődtek azzal, hogy birtokaik telekkönyvileg neveikre telekkönyveztet legyen. Mindezen jótéteményeket egyedül a kormány élén állott és álló tudományos és bölcs férfiaknak köszönhetjük, kik éjjel-nappal csak azon török a fejüket, hogy hogyan lehetne a haza népén legjobban segíteni, hogyan lehetne azok vagyonát és hitelképességét teljesen biztosítani.

Mily iszonyu baj és nyomor léteznék most, hogyha a szegény embereknek ingatlan birtokuk nem volna. Éhen pusztulnának ki, mert pénzt senkitől nem kaphatnának a mostani időben személyi hitelre; mert most az emberek erkölcsileg romlottak, kik csak arra igyekeznek, hogy pénzt kaphassanak, de azon nem török a fejüket, hogy azt visszafizessék a hitelezőnek, tehát azért kellene sok embernek pénz hiánya miatt éhen veszni. De nem ugy van azzal, akinek birtoka van, az mindjárt kap pénzt a bankok vagy másféle pénzalapból olesó kamatra és nemcsak magán, de még olyan embereken is segít, akiknek nincsen ingatlan birtokuk.

Azért tehát szükséges minden embernek, akinek ingatlan birtoka van és még telekkönyvileg nevén nem áll, arra igyekezni, hogy ingatlan birtokát telekkönyvileg nevére átíratassa és még azért is, hogy azt töle más jogtalanul el ne vehesse.

De mindezeket csak ugy lehet elérni, hogyha az új törvény szerinti készítenő telekkönyvek alkalmazásával az arra kiküldött bizottságok előtt mindnyájan jelentkeztünk, a szükséges okmányokat és bizonyítékokat nekik átszolgáltattuk, a kérdéseikre hiven és lelkiismeretesen feleltünk és őket a mi birtokszerezésünk körül előfordult lépésekről felvilágosítottuk és egyetlenegy adatot vagy bizonyítékot sem hallgatunk el; mert ha ezt tesszük, önmagunk, gyermekeink, unokáink és drága hazánkunk teszünk kárt; és pedig önmagunknak azért, mert megcsaljuk önmagunkat, megkárosítjuk gyermekeinket és unokáinkat és a haza iránt a legnagyobb bünt, amit hűtlenségnek neveznek, követjük el vele, mert szándékosan szegényekké s így a haza szolgálatára büüösen képtelenné tesszük magunkat általa.

Sokszor, rosszakarattól, szinlett tudatlanságból vagy mások rábeszélése miatt nem akarjuk a jó törvényeket megtartani, hanem számtalanszor igyekszünk azokat kijátszani; pedig mi nem a törvényt, de mindig önmagunkat játsszuk ki akkor, a midőn igyekeztünk a törvényt kijátszani.

Ezen munkácskám folyamán alkalmam lesz olvasóimnak több ilyen törvény kijátszásból eredett és valóban megtörtént szomorú példákkal megismerkedni.

Minthogy jelen művem az új betétek, illetve új telekkönyvi intézmények készítesési eljárására vonatkozik, tehát a telekkönyvnek nélkülözhetlenségét és annak nagy fontosságát a mulasztásból eredett példákkal igyekszem bizonyítani.

Sokan vannak önök között, akik a magas kormányt és vele együtt a törvényhozó testületet is gyűlölik, nem szeretik, vádolják, hogy a kormány csak nagy terhet tud a szegény néptől követelni és hogy a nép javáért sem a kormány, sem pedig a törvényhozó testület nem tesz semmit; nagyon tévednek kedves barátaim, hogyha a kormányról és a törvényhozó testületről ily büüös módon vélekednek, mert ugy kormányunk, valamint törvényhozó testületünk is folyton azon török a fejüket, hogy hogyan és miképen lehetne a magyar nép javára, boldogságára, vagyonosodására, gyarapodására, műveltségére, tudományára, szóval teljes megelégedése előmozdítására jó törvényeket alkotni. (Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Névtelenek. Helyben. A különben is névtelenül beküldött közleménynek annál kevésbé adhatunk helyet, mert a kérdéses egylet nagyszerű működése előtt mindenki csak kalapot emelhet és mert biztos tudomásunk van arról, hogy az alapszabályok szükségessé vált módosítása tárgyában ugys újabb közgyűlés fog egybehívadni, a melyen a restauracionális dolgok is szóba hozhatók lesznek.

Naptár.
Április.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
5 Pént.	Vince	Vince	24 Zakariás
6 Szom.	Sixtus p.	Irenáus	25 Gy. o. B. A.
7 Vas.	F 7 Herman	F 7 Judic	26 A 5 Gábor
8 Hétfő	Dezso	Dénes	27 Matrína
9 Kedd	Cólesztin	Demeter	28 István

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**

Helyettesíti:

Laptulajdonos és kiadó: **BITTERMANN NÁNDOR.**

Zombor, 1889. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatásból

Egy kertész,

ki a virágok és melegágyak kezelésében kellő jártassággal bír, alulirotnál azonnal vagy f. évi Szt. Györgyre alkalmazást nyerhet.

Szemző Gyula.

Ajánlati hirdetmény.

A tek. csődválasztmányának f. évi március hó 23-án 6. sz. a. hozott határozata alapján közhírré teszem, miszerint Sztanimirovits Pál csőd-tömegéhez tartozó, összes még fennálló cselekvő követelések, írásbeli ajánlati verseny útján eladatnak.

Venni szándékozók részéről a kellőleg lepecsételt, borítékba zárt, 50 frt bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok, melyekben az ajánlott összeg betűkkel is kiteendő, f. évi április hó 14-ének d. e. 12 órájáig alulirt tömeggondnoknál nyújtandók be. Az elkésetten érkezett, vagy bánatpénzzel el nem látott ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az ajánlatok ugyanezen napon 12¹/₄ órakor a választmány által felbontatnak, mely határozatát legott meghozza és meghirdeti.

A választmány fentartja magának a jogot arra, hogy a legmagasabb ajánlatot is visszautasíthatja.

Vevő köteles a vételért 3 nap alatt készpénzben lefizetni, mert különben a követelések, bánatpénzének teljes elvesztése mellett, egy újabb megejtendő ajánlati verseny útján a legtöbbet ígérőnek eladatnak.

Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Az eladás tárgyát képező követelések jegyzéke, alulirt tömeggondnoknál, a délutáni órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Zomborban, 1889. évi április hó 2-án.

Dr. Grüner Samu,

tömeggondnok.

Tessék kérni
dr. Kemmerich tanár
HÚSKIVONATÁT,

(Gyár: Santa Elena Dél-Amerika.)

és meg fog győződni, hogy ez

kiadóbb és izletesebb,
minden eddig ismert húskivonathal.

Kapható Zomborban: **Heindlhofer Róbert,**
Falcione Gusztáv, Mayer és Thum és Weidinger S. és Zs. urak kereskedéseiben. 15—12

Szöllővessző-eladás.

Phylloxerának ellentálló Riparia Souvage amerikai **szőlővesszők** kaphatók Zomborban alulirotnál, és pedig:

sima vesszők gyökereztetésre 100 drb 2 frt,

egy éves gyökeres vesszők 100 drb 3 frt,

három éves gyökeres vesszők, beoltásra alkalmasak, 100 drb 5 frt.

Mihelics Péter.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a „Hegyesvidéki takarékpénztár részvénytársaság“ közgyűlési határozat folytán feloszlik; minélfogva felhivatnak mindazok, kiknek nevezett intézetben bármiféle követeléseik vannak, hogy azokat jelen hirdetés harmadszori közzétételétől számított 6 hó alatt a törvény értelmében érvényesítsék és a felszámoló bizottságnál Kis-Hegyesen felvegyék; mert e határidő leteltével felmerülő követelések a társaság megszűnése következtében érvénytelenekké válnak.

A Hegyesvidéki takarékpénztár részvénytársaság felszámolója.